

Nora Ikstena

Latviešu rakstniece un kultūras darbiniece

Nora Ikstena. Foto — Reinis Hofmanis

Nora Ikstena (dzim. Rubene) dzimusi Rīgā 1969.gada 15.oktobrī ārstes un aviācijas inženiera ģimenē. Mācījusies Rīgas 49.vidusskolā, Ikšķiles astoņgadīgajā skolā, Rīgas 7.vidusskolā (Natālijas Draudziņas vidusskolā). Studējusi latviešu filoloģiju Latvijas Universitātē (1987-1992). Studiju un pēcstudiju laikā zinātniskā līdzstrādniece Rakstniecības, mūzikas un teātra muzeja Raiņa izpētes grupā, tad apskata nodaļas redaktore žurnālā "Karogs", galvenā redaktora vietniece laikrakstā "Rīgas Balss" (1998). Studējusi angļu valodu un literatūru Kolumbijas universitātē Misūri ASV (1994-1995), bijusi viesredaktore žurnālā "The Review of Contemporary Fiction", sagatavojusi šī žurnāla latviešu prozai veltīto numuru, kas izdots 1998.gada janvārī. 1995.gadā piedalījusies rakstnieku festivālā Vilenicē, Slovēnijā, 1996. – rakstnieku komūnā Gentā, ASV. 1997.gadā Nora Ikstena bijusi viena no latviešu literatūras pārstāvjiem starptautiskajā Baltijas valstīm veltītajā Leipcigas grāmatu gadatirgū. Rakstniece aktīvi veidojusi un virzījusi literāros procesus, bijusi viena no Latvijas Literatūras centra dibinātājām, Ventspils Starptautiskās Rakstnieku un tulkotāju mājas idejas iniciatore, kopā ar rakstnieku Paulu Bankovski un tulkotāju Maimu Grīnbergu izveidojusi literatūras festivālu "Prozas lasījumi", bijusi Nacionālās Kultūras padomes priekšsēdētāja. Studiju gados N. Ikstena sākusi rakstīt literatūrvēsturiskas apceres. Pirmā publikācija – "Poruks Zaratustras krustugunīs" žurnālā "Karogs" (1990, nr.9).

Sarakstījusi vairākus biogrāfiskā žanra darbus: grāmatu par Annu Rūmani-Ķeniņu "Pārnākšana" (1993), par Brunu Rubesu "Brīnumainā kārtā" (1999), par dejotāju Viju Vētru "Deja un dvēsele" (2001), par Māru Zālīti "Zīdārpiņu musināšana" (2003). Ar Imantu

Ziedoni kopīgi sarakstījusi grāmatu “Nenoteiktā bija” (2006), par ko saņēmusi Baltijas Asamblejas balvu, Latvijas literatūras gada balvu un laikraksta “Diena” Gada balvu kultūrā. Biogrāfiskā žanra darbs ir arī viņas 2007.gadā izdots romāns par rakstnieci Regīnu Ezeru “Esamība ar Regīnu”. Sarakstījusi īsprozas darbus: stāstu krājumus “Nieki un izpriecas” (1995), “Maldīgas romances” (1997, 2013), “Starp divām durvīm. Stāsti 1993-2011” (2011). Noras Ikstenas “Dzīves stāsti” (2004) pārtapuši teātra iestudējumā “Amarīļi” Nacionālajā teātrī. Sarakstījusi romānus “Dzīves svinēšana” (1998), “Jaunavas mācība” (2001), “Amour Fou” (2009), garstāstu “Besa” (2012), arī esejas: “Silis spoguļstiklā” (2006) un “Šokolādes Jēzus” (2009). Latviešu trimdas rakstnieks Dzintars Sodums (1922-2008) savas dzīves pēdējos divus gadus pavadījis Noras Ikstenas mājās Ikšķilē, kopā ar Maimu Grīnbergu N. Ikstena sastādījusi Dzintara Soduma Rakstus (1-3, 2001-03). Noras Ikstenas romāns “Vīrs zilajā lietusmētelītī” (2011) stāsta par viņu – skolotāja un iesācējas rakstnieces, attiecībām. Grāmata “Dzīvespriecīgais vakarēdiens” (2012) – neparasta pavārgrāmata ar aizraujošiem stāstiem par rakstnieces satiktiem tuviem cilvēkiem. 2013.gadā sarakstīta grāmata par Gruziju “Dievmātes draudzene”. Vēsturisko romānu sērijā “Mēs. Latvija, XX gadsimts” tapis Noras Ikstenas romāns “Mātes piens” (2015), par ko 2016.gadā viņa saņēmusi Dzintara Soduma balvu literatūrā un LTV skatītāju balvu “Kilograms kultūras”. 2017.gadā iznācis trīs viņas romānu (“Dzīves svinēšana”, “Jaunavas mācība” un “Mātes piens”) apkopojums “Trīs” un kopdarbs ar mākslinieku Aivaru Vilipsōnu “Ārprātija piedzīvojumi”. Romāns “Mātes piens” tulkots 13 valodās.

Nora Ikstena. Foto-Kristaps Kalns, 2015

Sarakstījusi scenārijus vairāk nekā desmit dokumentālajām filmām (“Rakstnieki tuvplānā”, “Pasaules Nepasaule” (2001), “Lūgšana mājai”, “Īvāns” (2015) u.c.). No angļu valodas tulkojusi Dž. Gārdnera prozu. Rakstījusi arī bērniem: “Pasakas ar beigām” (2002) un “Ulubeles pasakas” (2014) – pasakas, kuru darbības vieta ir Ikšķile un tās apkārtnē. Noras

Ikstenas darbi tulkoti angļu, vācu, franču, krievu, igauņu, lietuviešu, maķedoniešu, dāņu, zviedru, gruzīnu, hindu, itāliešu valodā. Viņa ir vairāku prestižu latviešu literāro balvu un godalgu vairākkārtēja laureāte. Saņēmusi: Latvijas Literatūras gada balvu prozā par “Jaunavas mācību” (2001), prozā par “Nenoteikto biju” (2006), Baltijas Asamblejas balvu literatūrā par “Nenoteikto biju” (2006), Autortiesību bezgalības balvu par “Amour Fou” (2011), Dzintara Soduma balvu literatūrā un LTV skatītāju balvu “Kilograms kultūras” par romānu “Mātes piens” (2015). 2018. gada novembrī saņēma Izcilības balvu kultūrā kā 21. gadsimta pirmo divu gadu desmitu pasaulē atpazīstamākā Latvijas rakstniece, kura 2018. gadā pārstāvēja Latviju arī Londonas grāmatu tirgū (*The London Book Fair*). Precējusies ar gruzīnu rakstnieku Levanu Beridzi. Kopā ar viņu sarakstījusi lugu “Filiparia”, kas izdota paralēli latviešu un krievu valodā. Dzīvo Ikšķilē.

Par savu sabiedrisko darbību saņēmusi Triju Zvaigžņu ordeni (2008).

Avoti:

Ogres Centrālās bibliotēkas materiāls par [Noru Ikstenu](#)

Agnese Meiere «Gribēja aprakt, bet nezināja, ka esam sēklas...» Žurnāls “IR”, 26.04.2023.